

PROJEKTERINGSANVISNINGAR

Framtagande av SBA-dokumentation

2022-09-07

Version 1.0

Innehåll

Förord	3
1. Inledning	4
2. Omfattning av SBA-dokumentation	4
2.1 Handlingar som normalt ska levereras	4
3. Arbetsgång	5
3.1 Steg 1 – Startmöte	5
3.2 Steg 2 – Insamling	6
3.3 Steg 3 – Inventering och dokumentation	6
3.4 Steg 4 – Bedömning av skäligt brandskydd	6
3.5 Steg 5 – Granskningsmöte	6
3.6 Steg 6 – Handlingar levereras	6
4. Kravspecifikation för handlingar	7
4.1 Förvaltarinstruktion brandskydd	7
4.2 Beskrivning av brandskyddet	8
4.3 Brandskyddsritningar	8
4.4 Statusbesiktning brandskydd	9
4.5 Kontrollplan brandskydd	13
5. Rekommenderad mappstruktur för SBA-dokumentation	16
Bilaga 1 – Innehåll i åtgärdsplan brandskydd	18

Förord

SFV:s uppdrag

Statens fastighetsverk (SFV), ansvarar för byggnader, parker, skog och mark som ägs av staten. De flesta fastigheterna tillhör vårt kulturarv och utgör en väsentlig del av Sveriges historia. Slott, kungsgårdar, teatrar, museer och ambassader och en sjundedel av Sveriges mark ägs av staten. SFV:s uppgift är att förvalta dessa egendomar på bästa sätt. Vi ska se till att bevara kulturmiljöernas karaktär, men samtidigt anpassa dem till dagens behov och användning - till nytta och glädje för både hyresgäst och allmänhet.

SFV:s byggprojekt

SFV eftersträvar att fastigheterna och hyresgästernas lokaler ska vara ändamålsenliga, kostnads- och energieffektiva, tekniskt genomtänkta, robusta, säkra och driftsäkra både i den dagliga verksamheten och i kris samt hållbara ur ett miljöperspektiv och ha gestaltningsmässigt hög kvalitet. I varje byggprojekt utför SFV ett kvalitets- och miljöarbete för att uppnå uppsatta mål. Som en del i detta arbete har SFV tagit fram projekteringsanvisningar.

Statliga byggnadsminnen

Kulturhistoriskt värdefulla byggnader kräver särskilt stor omsorg och varsamhet vid projektering och byggåtgärder. Många av SFV:s fastigheter är statliga byggnadsminnen med skyddsbestämmelser utfärdade av Riksantikvarieämbetet (RAÄ). För att definiera de kulturhistoriska värdena och ge stöd för beslut i bygg- och underhållsprojekt har SFV tagit fram vårdprogram för dessa fastigheter. SFV ska informera projektören om objektets lagliga skydd och om vårdprogram finns.

SFV:s Projekteringsanvisningar

SFV:s projekteringsanvisningar ingår i SFV:s ledningssystem - VSA. De ska klargöra de tekniska krav samt den kvalitetsnivå som ställs på arbeten i SFV:s fastigheter, utöver myndighetskrav och branschregler i PBL, BBR och AMA med RA. Anvisningarna bygger på svenska lagar, föreskrifter och standarder och gäller därför som krav endast i Sverige. Projekteringsanvisningarna ska användas för de delar som berör det aktuella projektet. Vilka dessa delar är beror på den aktuella fastighetens status, användning, kulturhistoriska värden, hyresgästens verksamhet och projektets omfattning. Det klargörs i varje projekt av SFV. I anvisningarna beskrivs krav med "ska" och rekommendationer med "bör". Projektören ska arbeta in anvisningarnas innehåll i sina handlingar. Projektören har fullt ansvar för tillämpningen av anvisningarna och för innehållet i sina handlingar.

Anvisningar samt Råd och erfarenheter

Projekteringsanvisningarna är SFV:s krav, i första hand vid upprättande av handlingar/tekniska beskrivningar. De kan även vara ett stöd för att beskriva SFV:s kvalitetsnivå för andra intressenter. På SFV:s webbsida finns senaste utgåvor av gällande anvisningar. Som ett komplement till projekteringsanvisningarna finns "Råd och erfarenheter" som innehåller beskrivningar av teknik i äldre hus och möjliga lösningar vid ombyggnad i kulturfastigheter. Även dessa finns på SFV:s webbsida.

Avsteg

Om det av t.ex. antikvariska eller funktionella skäl inte är möjligt att följa kraven i SFV:s anvisningar, eller om man finner bättre lösningar, ska avstegen godkännas av SFV:s projektägare, eller någon denna utser. Vid behov rådgörs med SFV-specialist. Avstegen och godkännande av dem ska dokumenteras skriftligt i blanketten på SFV:s webbsida.

Synpunkter på projekteringsanvisningarna

Synpunkter och förslag på ändringar lämnas till ansvarig specialist för respektive projekteringsanvisning.

1. Inledning

Statens fastighetsverks (SFV) byggnader är speciella på många sätt och många har stora kulturhistoriska värden. Systematiskt brandskyddsarbete (SBA) är därför särskilt viktigt.

Instruktionen beskriver vad som ska ingå i brandkonsulternas leverans när SFV behöver ta fram eller uppdatera SBA-dokumentation för en befintlig byggnad. Leveransen ska möjliggöra att Statens fastighetsverk (SFV) kan bedriva ett systematiskt brandskyddsarbete för byggnaden. Instruktionen kan både användas för överlämning av projekt och i förvaltningsskedet.

Instruktionen är framtagen för att få en enklare, enhetligare och därmed mer användbara handlingar med förvaltningens behov i centrum.

SBA-dokumentationen som ska upprättas enligt detta dokument kompletterar eventuell brandskyddsdokumentation. Brandskyddsdokumentationen krävs vid nybyggnad, ombyggnad eller ändring enligt Boverkets byggregler.

2. Omfattning av SBA-dokumentation

Lagen om skydd mot olyckor ställer krav på att brandskyddet dokumenteras för att SFV ska kunna arbeta systematiskt och inte vara beroende av specifika personer samt uppfylla nedanstående:

- Beskriva de brandrisker och eventuella brister som finns i brandskyddet så att förvaltningen enkelt kan bedöma, budgetera och beställa vad som ska åtgärdas.
- Beskriva hur brandskyddet är utformat och tänkt att fungera så att det inte sätts ur spel.
- Beskriva vilka brandtekniska installationer som finns så att kontroll och underhåll kan utföras systematiskt.
- Beskriva vilka begränsningar som gäller för brandskyddet som exempelvis personantal så att dessa inte överträds.
- Beskriva utrymningsstrategi och vad som händer vid brandlarm så att verksamheten kan bygga upp sina brand- och utrymningsrutiner efter detta.
- Beskriva hyresgästers egna ambitioner avseende brandskyddsåtgärder, om det finns.

SFV har valt att dela in omfattning på dokumentationen i två nivåer:

- Byggnad där byggnadsspecifik dokumentation av brandskyddet krävs.
- Byggnad där SFV:s övergripande dokumentation av brandskyddet är tillräcklig.

För enkla byggnader som har minimalt med byggnadstekniskt brandskydd behövs generellt ingen objektsanpassad dokumentation av byggnadens tekniska brandskydd och brandskyddsritningar. Exempel på enkla byggnader som avses är fritidshus, mindre förrådsbyggnader och enskilda bostadshus. För enkla byggnader används i stället SFV:s övergripande kontrollplan- och instruktioner samt brandskyddsregler och rutiner som finns på SFV:s intranät.

2.1 Handlingar som normalt ska levereras

För byggnad där byggnadsspecifik dokumentation av brandskyddet krävs ska följande handlingar normalt levereras:

Handling	Kommentarer
----------	-------------

Förvaltarinstruktion	Sammanfattande beskrivning av brandskyddet och brandtekniska installationer. Instruktion finns i avsnitt 4.1.
Beskrivning av brandskyddet	Kan behöva upprättas för större byggnader, byggnader med omfattande brandskyddstekniska installationer eller där brandskyddet bygger på analytisk dimensionering. Det kan exempelvis vara aktuellt för slott, museum, teatrar och regeringskvarter. Instruktion finns i avsnitt 4.2
Brandskyddsritningar	Instruktion finns i avsnitt 4.3.
Statusbesiktning brandskydd samt åtgärdsplan	Instruktion finns i avsnitt 4.4.
Kontrollplan brandskydd och objektsspecifika kontrollinstruktioner samt styrmatris brandskydd och provningsprotokoll	Instruktion finns i avsnitt 4.5.

3. Arbetsgång

SBA-dokumentation finns för de flesta av SFV:s byggnader. Arbetet med framtagande eller uppdatering bör normalt ske med följande arbetsgång.

Arbetsgång för framtagande av SBA

I följande avsnitt så finns en mer detaljerad beskrivning av vad som normalt bör ingå i respektive fas.

3.1 Steg 1 – Startmöte

SFV kallar till startmöte där brandkonsult, teknisk förvaltare och berörda drifttekniker kallas.

Syftet med mötet är att gå igenom:

- Avgränsningar
- Budget
- Informationssäkerhetskrav
- Kontaktpersoner
- Tidsplan
- Vilka byggnader som avses
- Vilka handlingar och underlag som finns
- Vilka handlingar ska upprättas
- Vilka som ska kallas på granskningsmöte

3.2 Steg 2 – Insamling

Brandkonsult samlar in och läser igenom nödvändiga underlag. Nedan finns en bruttolista på underlag som normalt är av intresse:

- Besiktningssintyg brand- och utrymningslarm och sprinkler
- Brandlarm och sprinklerritningar, anläggarintyg med bilagor, serviceritningar (där även styrfunktioner framgår)
- Serviceprotokoll brandlarm och sprinkler
- Tidigare brandskyddsdocumentationer och brandtekniska utlåtanden. Även dokumentation som upprättades när byggnaden uppfördes så man kan beakta eventuell grundstrategi för brandskyddet.
- Brandskyddsritningar.
- Byggnadskonstruktion, kan beskrivas i ett vårdprogram eller konstruktionsritningar
- Protokoll från elrevision
- Gränsdragning gällande brandskyddet mellan SFV och hyresgäster samt vilka ytor som är gemensamma, teknikrum samt hyresgästytor.
- Besiktningssintyg gällande rök- eller imkanaler, sotarprotokoll och protokoll från brandskyddskontroll.
- Tillsynsprotokoll från räddningstjänsten.
- Ventilation - driftkort, flödesscheman och ventilationsritningar, brandspjäll finns normalt även på styrritningar.
- Åkskyddsbesiktning/inventering

3.3 Steg 3 – Inventering och dokumentation

Brandkonsult inventerar med stöd av drifttekniker. Brandkonsult dokumenterar brandskyddets utformning, brandtekniska installationer samt identifierade brister.

3.4 Steg 4 – Bedömning av skäligt brandskydd

Brandkonsult gör en bedömning av skäligt brandskydd och värderar brister.

3.5 Steg 5 – Granskningsmöte

Brandkonsult kallar till granskningsmöte:

Förslag på agenda:

- Genomgång av alla brister och åtgärdsförslag. För varje brist besluta om:
  - Vem som är kostnadsansvarig
  - Vilken leverantör som bäst bedöms kunna åtgärda brister
  - Bedömning av kostnad
  - Bedömning och åtgärder som ska vidtas och deadline eller etappindelning för hur bristerna ska hanteras.
- Projektledare för åtgärdsarbetet utses
- Ekonomi går igenom
- Eventuellt uppföljningsmöte

3.6 Steg 6 – Handlingar levereras

Handlingar levereras enligt kraven i detta dokument samt enligt överenskommelse med beställaren på SFV.

4. Kravspecifikation för handlingar

4.1 Förvaltarinstruktion brandskydd

Förvaltarinstruktion brandskydd är en förenklad variant av *beskrivning av brandskyddet* som ska ge förvaltare, drifttekniker och hyresgäster information om de viktigaste delarna av brandskyddets utformning och förutsättningar.

Dokumentet ska:

- Ge en strukturerad och kortfattad beskrivning av de viktigaste delarna av brandskyddet utifrån hyresgästens, driftteknikernas och den tekniska förvaltarens behov.
- Beskriva brandskyddets förutsättningar som exempelvis verksamhetsklass, maximalt personantal, högsta brandbelastning och utrymning med hjälp av räddningstjänsten.
- Beskriva vilka brandtekniska installationer som finns och tekniska lösningar utifrån ett underhållsperspektiv.
- Hänvisa vidare till eventuell brandskyddsdocumentation, beskrivning av brandskyddet och separata brandtekniska utlåtanden så man förstår vilka övriga dokument som finns gällande brandskyddet.

Förvaltarinstruktion brandskydd ska alltid upprättas, även om *beskrivning av befintligt brandskydd* upprättas (se avsnitt 4.2).

Den ska upprättas i SFV:s mall med färdigbestämda rubriker som erhålls genom att kontakta SFV:s brandspecialist.

Den ska överlämnas i Word-format så att SFV kan göra mindre revideringar själva. Bild nedan: Exempel på förvaltarinstruktion.

BY 35 och 132 - FÖRVALTARINSTRUKTION BRANDSKYDD														
	Nattläs	SFV kontor: Nattläs föregås mot inbrottslarm. Ej upplåst dörr ger felsignal.												
	Nödbelysning	Nej												
	Im-/rökkanaler	Ja, två kaminer på plan 3												
	Styrfunktioner vid brandlarm	<ul style="list-style-type: none"> • Larmöverföring till SOSAB • Utrymningslarm i by 35 och 132. Larmknapp vid brandförvarstablå aktiverar utrymningslarm i alla byggnader. • Utrymningskyltar tänds till 100 % • Ventilation, se avsnitt ventilation. 												
	Utrymningsplats	Nej												
	Utrymningskylt	Ja. Skyltar med inbyggt batteri (Honeywell ExiLED) laddas och övervakas av brandlarmet (se servicering brandlarm). Hyresgäst ansvarar för skyltar i sin lokal.												
	Utrymningsplan	Ja. Hyresgäst ansvarar för utrymningsplaner i sin lokal.												
	Ventilationsbrandskydd	LB1101 betjänar flera brandceller och är utformat som till- och frånluftssystem. Ingen skydd mot brandgasspridning mellan brandceller. Störs via brandlarm och via två egna rökdetektorer. Vid brand så stoppar aggregatet och intags- och avluftsspjäll stänger. Mer information finns i driftkort.												
	Åskskydd	Externt åskskydd: Nej Overspänningskydd: Nej												
Inledning	Beskrivningen ska läsas tillsammans med brandskyddsritningar. 3 våningsplan i suterräng samt kallvind (byggnadsklass 1). Byggnad uppfördes 1729 som smedja. 1852 inrättades bostäder på plan 3. 1969 totalombyggnad. 2021 ändring till kontor på plan 3. Byggnaden är ett statligt byggnadsminne.													
Viktig information	Max 15 personer får vistas i respektive lokal på plan 3 eftersom räddningstjänstens höjdfördon utgör alternativt utrymningsväg. Maximalt personantal för varje lokal anges på brandritning. Uppställning av brännbart, utrustning och dylikt får inte ske i trapphus.													
Verksamhet	Kontor (verksamhetsklass 1).													
Utrymning	Plan 1: Utryms via dörr i fasad, endast tillfällig vistelse. Plan 2: Lokaler utryms via dörr i fasad eller via trapphus. Plan 3: Lokaler utryms via trappa eller med hjälp av räddningstjänstens stega													
Brandceller	Varje våningsplan, lokal och lägenhet är egen brandcell avskilda i EI 60. Brandcellsgräns EI 60 mot by 31.													
Brandtekniska installationer	<table border="1"> <tr> <td>Brandventilation</td> <td>Trappa kan ventileras via takfönster på plan 3</td> </tr> <tr> <td>Bärverk</td> <td>Tegel med bjälklag i trä (källarbjälklag i tegel)</td> </tr> <tr> <td>Brandlarm</td> <td>Heltäckande detektion förutom lägenheter där enbart en detektor finns samt mindre utrymmen som toaletter, förråd och kryputrymmen. Utrymningslarm med larmlocker. Installerades 2016 och är gemensamt med by 130-131. Mer information finns i anläggarintyg och serviceringar.</td> </tr> <tr> <td>Brandsläckare</td> <td>Ja. Hyresgäst ansvarar för släckare i sin lokal.</td> </tr> </table>		Brandventilation	Trappa kan ventileras via takfönster på plan 3	Bärverk	Tegel med bjälklag i trä (källarbjälklag i tegel)	Brandlarm	Heltäckande detektion förutom lägenheter där enbart en detektor finns samt mindre utrymmen som toaletter, förråd och kryputrymmen. Utrymningslarm med larmlocker. Installerades 2016 och är gemensamt med by 130-131. Mer information finns i anläggarintyg och serviceringar.	Brandsläckare	Ja. Hyresgäst ansvarar för släckare i sin lokal.				
Brandventilation	Trappa kan ventileras via takfönster på plan 3													
Bärverk	Tegel med bjälklag i trä (källarbjälklag i tegel)													
Brandlarm	Heltäckande detektion förutom lägenheter där enbart en detektor finns samt mindre utrymmen som toaletter, förråd och kryputrymmen. Utrymningslarm med larmlocker. Installerades 2016 och är gemensamt med by 130-131. Mer information finns i anläggarintyg och serviceringar.													
Brandsläckare	Ja. Hyresgäst ansvarar för släckare i sin lokal.													
	Förteckning dokumentation av brandskyddet													
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Dokument</th> <th>Datum</th> <th>Kommentar</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Beskrivning av befintligt brandskydd</td> <td>Nej</td> <td>Bedöms ej vara nödvändig med hänsyn till objektets enkla utformning</td> </tr> <tr> <td>Brandskyddsritningar</td> <td>2021-10-202</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Styrmatrix och provningsprotokoll samordnad provning brandskydd</td> <td>2021-11-02</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Dokument	Datum	Kommentar	Beskrivning av befintligt brandskydd	Nej	Bedöms ej vara nödvändig med hänsyn till objektets enkla utformning	Brandskyddsritningar	2021-10-202		Styrmatrix och provningsprotokoll samordnad provning brandskydd	2021-11-02		
Dokument	Datum	Kommentar												
Beskrivning av befintligt brandskydd	Nej	Bedöms ej vara nödvändig med hänsyn till objektets enkla utformning												
Brandskyddsritningar	2021-10-202													
Styrmatrix och provningsprotokoll samordnad provning brandskydd	2021-11-02													

4.2 Beskrivning av brandskyddet

En *beskrivning av brandskyddet* beskriver brandskyddet detaljerat och ska upprättas för slott, museum, teatrar, regeringskvarter eller för större byggnad som har:

- Omfattande brandskyddstekniska installationer eller
- Brandskydd som bygger på analytisk dimensionering.

Om det finns en befintlig *beskrivning av brandskyddet* eller *brandskyddsdocumentation* (enligt Boverkets byggregler) så ska det bedömas om den är tillräcklig och uppdaterad, mindre avvikelser kan normalt accepteras under förutsättning av brandskyddsritningar är aktuella.

Dokumentet ska:

- Beskriva hur befintligt brandskydd är utformat samt vilka förutsättningar brandskyddet är utformat efter tekniska förvaltarens, projektledare och brandkonsultens behov.
- Innehålla förteckning över alla brandtekniska installationer som finns och tekniska lösningar utifrån ett underhållsperspektiv.
- Beskriva brandtekniska lösningar med fokus på dimensionering och antaganden för exempelvis utrymning, ventilationsbrandskydd, brandgasventilation.
- Beskriva tekniska byten som utförts utifrån analytisk dimensionering
- Möjliggöra en bedömning av nödvändiga åtgärder för att få en skäligen nivå på det tekniska brandskyddet.
- Möjliggöra snabbare bedömning av brandskyddslösningar vid hyresgästanpassningar eller ombyggnationer.
- Hänvisa vidare till separata brandtekniska utlåtanden samt eventuell analytisk dimensionering, så man förstår vilka övriga analyser som ligger till grund för brandskyddet.

SFV ställer i dagsläget inte krav på att någon särskild mall som ska användas.

Befintligt utförande ska beskrivas så kortfattat och konkret som möjligt.

Dokumentet ska inte innehålla någon beskrivning av dagens BBR krav under respektive avsnitt.

Dokumentet ska inte innehålla beskrivning av brister, det ska i stället anges i Statusbesiktning brandskydd (se avsnitt 4.4).

Handlingarna ska levereras i Word- och PDF-format.

4.3 Brandskyddsritningar

Brandskyddsritningar ska upprättas i SFV:s CAD-mall enligt *Projekteringsanvisning CAD och Anvisning Brandskyddsritningar*.

CAD-mallar och symboler kan fås genom att kontakta ritning@sfv.se.

Ritningar ska levereras i PDF-format samt i CAD-format.

Normalt ska följande tre ritningar upprättas:

- Situationsplan brand
- Brandskyddsritning (planritning)
- Sektion med brandceller

4.4 Statusbesiktning brandskydd

Statusbesiktning brandskydd är en noggrann byggnadsinventering och bedömning av:

- Risker för uppkomst av brand
- Brister i befintligt tekniskt brandskydd
- Nödvändiga åtgärder för att uppnå en skälig nivå på det tekniska brandskyddet

Syfte med statusbesiktningen är ge en helhetsbild över nödvändiga åtgärder för ett fullgott brandskydd så att dessa kan åtgärdas. Statusbesiktningen är underlag för åtgärdsplan brandskydd.

Statusbesiktningen ska dokumenteras och levereras enligt följande:

- Brister ska presenteras i en *Besiktningssrapport brandskydd* enligt avsnitt 0.
- Brister ska också sammanställas i *Åtgärdsplan brandskydd* som ska levereras i Excel-format enligt avsnitt 0.

Statusbesiktning ska inte blandas ihop med riskinventeringen som ska utföras årligen eller vid ändrad verksamhet. Riskinventeringen är en enklare statuskontroll. Där ska tekniker gå en rond, gärna tillsammans med hyresgäster och med stöd av checklista identifiera brister i tekniskt brandskydd samt risker för brands uppkomst. Den är ett komplement för att följa upp förändringar i byggnad eller verksamhet.

Värdering av brister och risker

Brandkonsult ska värdera varje brist i tekniskt brandskydd och brandrisk.

Enligt Lagen om skydd mot olyckor ska SFV ha en skälig nivå på sitt tekniska brandskydd och i skälig omfattning vidta de åtgärder som behövs för att förebygga brand.

En skälig nivå innebär att:

- Det finns en balans mellan skyddsbehov och risker.
- De förväntade effekterna av åtgärderna överstiger kostnaderna, begränsade ekonomiska resurser motiverar dock inte eftergifter. Desto mer kostsamma och omfattande brandskyddskrav desto mer ökar kravet på att man kan åberopa en eller flera särskilda omständigheter.
- Särskilda omständigheter krävs om en högre skyddsnivå ställs än byggreglerna gav uttryck för när byggnaden uppfördes eller ändrades. I förarbeten till brandskyddslagar har framhållits att kostnadsskäl och rättssäkerhetsskäl talar för att en byggnad som uppförts enligt de byggregler som gällde vid uppförandet normalt inte bör behöva ändras. Därför kan endast begränsade byggnadstekniska åtgärder krävas om det inte föreligger *uppenbar brandfara* eller andra *särskilda omständigheter*. Vad som kan anses utgöra särskilda omständigheter varken utvecklas eller exemplifieras i förarbetena. Genom rättsfall finns dock viss vägledning och MSB ger följande exempel på *särskilda omständigheter*.
  1. Nyvunnen kunskap, eller erfarenheter från inträffade bränder motiverar åtgärden.
  2. Brandskyddet inte är anpassat efter nuvarande verksamhet på grund av förändringar av verksamheten.
  3. Teknisk utveckling har möjliggjort andra typer av lösningar till en lägre kostnad.

4. Nivån på brandskyddet är väsentligt lägre än de krav som ställs vid nybyggnation och därmed kraftigt skiljer sig från vad medborgarna förväntar sig.
5. Byggnaden eller anläggningen har så stora brister i brandskyddet att det äventyrar med personsäkerheten.

Lagstiftningens skälighetsbegrepp får inte vara mer betungande än vad som är rimligt med hänsyn till åtgärderna. Med betungande avses främst kostnaderna för åtgärden men också de konsekvenser som åtgärden medför för byggnadens kulturhistoriska värde och funktion. Vid en skälighetsbedömning måste hänsyn tas till det kulturhistoriska värdet.

De brandskyddsåtgärder som görs i en kulturhistoriskt värdefull byggnad ska så långt möjligt ske på byggnadens villkor. Det betyder att i första hand ska åtgärder väljas som innebär att ingrepp i byggnaden kan undvikas. Om ingrepp anses nödvändiga ska effekterna och konsekvenserna av dessa noga utredas och vägas mot alternativa lösningar.

Risknivå ska anges i någon av följande fyra olika indelningsgrupper:

Prioritering	Stöd för värdering av prioriteringsnivå
Allvarliga brister – förkortas "Allvarligt"	<ul style="list-style-type: none"> • Funktionsfel på befintligt tekniskt brandskydd och det äventyrar personsäkerheten. • Skälig nivå på brandskyddet uppfylls inte och det äventyrar personsäkerheten. • Överhängande risk för brands uppkomst. Exempelvis blinkande lysrör ovanför förvaring av lättantändlig föremål/material. • Räddningstjänsten bedöms kunna besluta om förläggande på att åtgärd vidtas omgående eller förbjuda verksamheten tills att åtgärder är vidtagna. • Nyttan bedöms som hög i förhållande till kostnaden. • Ska omgående meddelas till beställaren på SFV. • Behöver åtgärdas omgående av SFV och kompensatoriska åtgärder kan krävas för att upprätthålla brandskyddet till dess bristen har åtgärdats.
Skäliga brister – förkortas "Skäligt"	<ul style="list-style-type: none"> • Skälig nivå på brandskyddet uppfylls inte och särskilda omständigheter föreligger (se avsnitt 0 ovan). Nuvarande nivå kan påverka personsäkerheten men framför allt påverkas egendomsskyddet. • Fel på befintligt tekniskt brandskydd. • Riskkälla som behöver hanteras för att få ett betryggande skydd mot brand. Desto större värde på byggnad och skyddsbehov på verksamhet desto färre brandrisker kan accepteras för att få ett betryggande skydd. • Räddningstjänsten bedöms vid tillsyn kunna besluta om förläggande på att åtgärd vidtas. • Nyttan bedöms som hög i förhållande till kostnaden. • SFV ska åtgärdas inom bristen rimlig tid. Kan inarbetas i kommande års budget/underhållsplan.

Prioritering	Stöd för värdering av prioriteringsnivå
<p>Rekommenderade åtgärder – förkortas "Rekommenderat"</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Rekommenderad åtgärd för att öka brandsäkerheten och få en bra nivå på det tekniska brandskyddet. • Nyttan bedöms överstiga kostnaden. • Brandkonsulten rekommenderar att åtgärder inarbetas i underhållsplan. SFV beslutar med hänsyn till övriga påverkande faktorer.
<p>Brist behöver utredas vidare - förkortas "Utreds"</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mer information behövs för att kunna göra en bedömning av faktiska förhållanden, skälighet, eller åtgärdsförslag. • Ska utredas inom rimlig tid för att kunna göra rätt bedömning av risknivå.

Besiktningssrapport brandskydd

Besiktningssrapport brandskydd innehåller en beskrivning och värdering av de risker och brister i brandskyddet som identifierats.

Plats för brist på ritning ska infogas i rapport med bristnummer.

Brister ska fotodokumenteras om det behövs för att förklara bristen. Alla brister som hyresgäst ansvarar för eller som gäller ordning och reda ska fotodokumenteras. Bilderna ska infogas i rapport eller bifogas som bildbilaga. Bilderna döps enligt bristnummer. För skyddsobjekt eller andra byggnader med fotoförbud ska samråd gällande fotodokumentation ske med SFV innan inventering.

Åtgärdsplan brandskydd (Excel-format)

Brister och risker ska även redovisas i SFV:s Excel-mall *Åtgärdsplan brandskydd* som erhålls genom att kontakta SFV:s brandspecialist. Syftet med dokumentet är att underlätta SFV arbete med att planera och följa upp åtgärdandet av bristerna.

En detaljerad instruktion för innehållet i *Åtgärdsplan brandskydd* finns i bilaga 1.

By 035, 130-132 - Åtgärdsplan brandskydd											
Upprättad av: Emil Egeltoft, Brandskyddsådet						Datum: 2021-11-01					
Brist nr.	Byggnad/plan	Brist	Åtgärdsförslag	Prioritering	Kostnadsansvar	Utförare	Tillståndskrav	Kostnad	Kategori	Deadline	Status
BR.15	BY130	Brännbart material förvaras i utrymningsväg	Tydliggör för ny hyresgäst att ingen förvaring får ske i utrymningsvägen. Klargör i regler till hyresgäst	ALLVARLIG	Hyresgäst	Brandskyddsansvarig	Nej	- kr	Brandrisk		
BR.23	BY131	Brännbart material förvaras i utrymningsväg.	Ta bort material. OK med tavlor och träbyrå om inget brännbart förvaras i den. Skytla upp att förvaring ej får ske i utrymningsväg. Vänttrummet invid kan användas för förvaring då det är egen brandcell	ALLVARLIG	Hyresgäst	Brandskyddsansvarig	Nej	- kr	Brandrisk		
BR.14	BY130	Brandspjäll överluft saknas	Komplettera med brandskyddspjäll	SKÄLIG	Fastighetsägare	Bygg	Nej	25 000 kr	Ventilation		
BR.3	BY130	Brandtätning saknas mellan våningsplan	Brandtätta	SKÄLIG	Fastighetsägare	Brandtättningsfirma	Nej	5 000 kr	Brandceller		
BR.1	BY130	Passiv dörr uppställd. Stänger ej på magnet	Skytla att oardörr ej får ställas upp eller komplettera med magnet även på den passiva dörren likt övriga oardörrar	SKÄLIG	Fastighetsägare	Anläggarfirma brandlarm	Nej	8 000 kr	Dörrar		
BR.4	BY130	Utrymningsplan saknar pilar för utrymning via fönster likt den utrymningskyltning som finns	Revidera utrymningsplan	SKÄLIG	Hyresgäst	Brandredskapsföretag	Nej	- kr	Ritningar		

Exempel på Åtgärdsplan brandskydd

4.5 Kontrollplan brandskydd

Kontrollplan brandskydd beskriver vilka kontroller som ska utföras och deras intervall för de brandtekniska installationer som finns i byggnaden. Den används för planering och uppföljning av tillsyn, provning och förebyggande underhåll så att brandskyddet kan fungera över tid.

SFV har valt att ta fram en *övergripande kontrollplan brandskydd* som finns i avsnitt 0. Den beskriver kontroller som ska göras för de brandtekniska installationer som normalt finns i SFV:s byggnader. Det finns även *generella kontrollinstruktioner* som beskriver vad som ska ingå i respektive kontroll.

Vid ändring eller ombyggnad av SFV:s byggnader ska det bedömas om befintlig kontrollplan brandskydd behöver kompletteras eller uppdateras. Om *övergripande kontrollplan brandskydd* eller befintlig kontrollplan brandskydd kan användas kan hänvisning till dessa ske i brandskyddsdokumentationen, exempelvis "Drift- och underhållsplan brandskydd omhändertas inom ramen för fastighetsägarens befintliga systematiska brandskyddsarbete".

Bedömningsstöd för när en byggnadsspecifik kontrollplan brandskydd kan behövas

Om byggnadens brandtekniska installationer redan finns beskrivna i *övergripande kontrollplan brandskydd* (se avsnitt 0) så behövs ingen byggnadsspecifik kontrollplan brandskydd eller kontrollinstruktioner tas fram.

Byggnadsspecifik kontrollplan brandskydd behövas normalt om:

1. Byggnaden har brandtekniska installationer som inte omfattas av den övergripande kontrollplan brandskydd.
2. Byggnaden har intelligenta eller självövervakande brandtekniska installationer där det finns en möjlighet att kontroller på installationen kan optimeras/automatiseras.
3. Byggnaden har särskilt komplexa brandtekniska installationer där det behövs instruktioner som detaljerat beskriver hur man ska göra kontrollerna.
4. Byggnad där det behövs tydliggöras kontroll- och underhållsansvar mellan fastighetsägaren och hyresgäster.

Om någon av ovanstående fyra punkter är uppfyllda ska en byggnadsspecifik kontrollplan brandskydd tas fram. I denna bör det även anges om det är SFV eller hyresgäst som ansvarar för respektive kontroll.

Kontrollplan brandskydd kompletteras med byggnadsspecifika instruktioner för hur kontroller ska utföras på de tillkommande, självövervakande eller särskilt komplexa brandtekniska installationerna. För övriga brandtekniska installationer bör SFV:s generella kontrollinstruktioner användas för att underlätta användbarheten.

SFV:s Övergripande kontrollplan för brandskyddet

System	Typ av kontroll	Intervall
Köksläcksystem	Tillsyn	1 mån
	Service (extern)	6 mån
	Underhåll släckmedelsbehållare	10 år
Brand- och utrymningsdörr	Provning	3 mån
Brand- och utrymningslarm	Månadsprov	1 mån
	Kvartalsprov	3 mån
	Service (extern)	1 år
	Revisionsbesiktning (extern)	1 år
Brandcellsgränser	Tillsyn	1 år
Brandgasventilation	Motionering brandgasfläkt	6 mån
	Provning brandgasfläkt	12 mån
	Provning röklucka	12 mån
Brandrisker	Återkommande riskinventering	12 mån
Brandvarnare	Prov	3 mån
	Rengöring	12 mån
Första hjälpen	Tillsyn	3 mån
Hjärtstartare	Tillsyn	3 mån
	Utbyte elektroder	2 år
	Utbyte batteri	4-7 år
Handbrandsläckare	Tillsyn	3 mån
	Service (extern)	1 år
	Utbyte skumsläckare	5 år
	Utbyte pulver och koldioxidsläckare	10 år
Inomhusbrandpost	Tillsyn	3 mån
	Service (extern)	1 år
	Utbyte gummi- och plastslangar	20 år
	Utbyte vävslangar	30 år
Gassläcksystem	Månadsprov	1 mån
	Halvårsprov	6 mån
	Service (extern)	12 mån
	Revisionsbesiktning (extern)	15 mån
	Underhåll släckmedelsbehållare	10 år
Imkanal restaurangkök	Sotning	4 mån
	Brandskyddskontroll	2 år
Nödtelefon utrymningsplats	Tillsyn	1 mån
	Provning	6 mån
Utrymnings- och nödbelysning	Prov	3 mån
	Kapacitetsprov	12 mån
	Service (extern) nödbelysningsaggregat	12 mån
Vattenlivräddningsutrustning	Tillsyn	12 mån
Vattensprinkler	Provning sprinklerpump	1 vecka
	Kvartalsprov	3 mån
	Service (extern)	12 mån
	Kapacitetsprov (extern)	12 mån
	Revisionsbesiktning (extern)	1 år
	Underhåll ventiler	3 år

System	Typ av kontroll	Intervall
	Underhåll brandvattencisterner	12 år
Ventilationsbrandskydd	Provning brandfunktioner	12 mån
Väsentlig funktion	Provning	12 mån
Ögon- och nöddusch	Tillsyn	3 mån

Styrmatrix brandskydd och provningsprotokoll

Brandskyddet kräver bland annat att brandlarm, samverkande styrsystem och andra styrda brandfunktioner fungerar tillsammans. SFV måste därför testa brandlarmets styrfunktioner i samband med kvartalsprover. På större eller komplexa byggnader kan detta behöva ske vid särskilda samordnade provningar eftersom det kan vara särskilt resurskrävande och påverka hyresgästerna.

Styrmatrix brandskydd och provningsprotokoll beskriver hur brandlarmet och integrerade brandfunktioner fungerar tillsammans. Det ska användas som provningsprotokoll av anläggnings-skötare eller anläggningsfirman vid brandlarmsprovningar så att alla funktioner testas samt att provningen blir spårbar.

Styrmatrix brandskydd och provningsprotokoll ska upprättas för alla byggnader som har styrfunktioner utöver branddörrar och utrymningslarm. Den ska upprättas i SFV:s mall med färdigbestämda rubriker som finns på Intranätet under avsnitt brand.

Styrmatrix brandskydd ska läsas tillsammans med brandlarmets serviceringar kompletterad med brandritningar där exempelvis brandskyddsspjäll framgår. För vissa komplexa byggnader finns särskilda styrområdesritningar uppdaterade där alla brandfunktioner framgår.

Styrmatrix brandskydd beskriver vilka styrområden som finns i brandlarmet och vilket styrvillkor som krävs för att de specificerade brandfunktionerna ska aktiveras

- Ett styrområde utgörs oftast av ett geografiskt område där vissa specifika brandfunktioner ska aktiveras när de angivna styrvillkoren är uppfyllda. Samma utrymme kan förekomma i flera olika styrområden.
- Styrvillkor är ett villkor som ska vara uppfyllt för att en viss brandfunktion ska aktiveras inom det aktuella styrområdet. Normalt är styrvillkoret att en detektor inom det aktuella styrområdet. Det kan också krävas att två larmadresser detektorer larmar eller så styrs särskilda funktioner endast när larmknapp aktiveras.

5. Rekommenderad mappstruktur för SBA-dokumentation

SFV arbetar digitalt med brandskyddet och fysiska SBA pärmar ska inte levereras.

SFV skapar en mappstruktur per byggnad där handlingar som brandkonsulten levererar enligt denna instruktion samt övriga underlag.

Dokumentation av brandskyddet ska placeras under mapp enligt nedan. Dokumentation som endast finns i pappersform scannas.

CAD-filer och installationsritningar ska förvaras i SFV:s ritningsarkiv

Byggnad XXX

Förvaltarinstruktion brandskydd (ligger direkt under byggnadsmappen)

1. Beskrivning av brandskyddet
2. Statusbesiktning och åtgärdsplan brandskydd
3. SBA kontroller
  - a. Kontrollunderlag
  - b. Protokoll från utförda kontroller
4. Riskinventering löpande
  - a. Protokoll från utförda riskinventering
5. Brand- och utrymningsrutiner/Brukarinstruktion
6. Tillsyn och myndighetskontakter
7. Brandskyddsrelaterade ritningar
  - a. Brandritningar
  - b. Utrymningsplaner
  - c. Framkörningskort
  - d. Insatsplan
8. Förteckning över brandtekniska installationer
9. Släckutrustning
  - a. Serviceprotokoll
  - b. Förteckning
10. Brandlarm
  - a. Instruktioner provning
  - b. Orienterings- och serviceritningar
  - c. Anläggarintyg brandlarm
  - d. Revisionsbesiktningsprotokoll
  - e. Larmöverföringsavtal
  - f. Serviceprotokoll
  - g. Manualer
  - h. Relationshandlingar
11. Släcksystem
  - a. Anläggarintyg och funktionsbeskrivning
  - b. Instruktion provning
  - c. Protokoll provning och kontrolljournal
  - d. Serviceprotokoll och kapacitetsprov
  - e. Orienterings- och serviceritningar
  - f. Revisionsbesiktningsprotokoll
  - g. Manualer
  - h. Relationshandlingar
12. Övriga system
  - a. Brandtätning

- b. Brandgasventilation
    - i. Drift och skötselinstruktioner
    - ii. Serviceprotokoll
  - c. Nödbelysning
    - i. Drift och skötselinstruktioner armaturer och UPS
    - ii. Nödbelysningsritningar
    - iii. Scheman
    - iv. Serviceprotokoll
  - d. Åskskydd
  - e. Imkanaler och rökkanaler
    - i. Sotning och brandskyddskontroll
  - f. Stigarledning
13. Brandfarlig vara
14. Serviceavtal (Alla serviceavtal gällande brandskyddet. Övergripande serviceavtal för flera byggnader kan i stället samlas i gemensam mapp för FO).
- a. brandlarm
  - b. sprinkler
  - c. släckutrustning
  - d. Nödbelysningsaggregat

Bilaga 1 – Innehåll i åtgärdsplan brandskydd

Detta avsnitt anger innehåll under respektive kolumn i Excel-filen *Åtgärdsplan brandskydd* för att ge den ett enhetlig utseende.

Rubrik ska ange byggnadsnummer som omfattas. Namn på den brandkonsult som upprättat dokumentet ska anges under "Upprättad av". När SFV tar över dokument så kan namnet ersättas med den som ansvarar för att samordna åtgärdsplanen.

Datum ska anges när dokumentet senast reviderades.

I mallen finns följande kolumner:

Kolumn Innehåll

Kolumn	Innehåll
<i>Brist nr</i>	Varje brist ska ha ett identitetsnummer som används i tabell, bristritningar och bilder. Numret kan baseras på när i ordningen bristen registrerades.
<i>Byggnad/Plan</i>	Om statusbesiktningen omfattar fler byggnader ska byggnadsnummer anges. Våningsplan ska anges om det finns flera olika bristritningar så att man enkelt kan hitta bristen. Den geografiska placeringen av bristen framgår på bristritningen.
<i>Brist</i>	Bristen ska formuleras så att de kan förstås av personer som inte varit närvarande vid inventering eller fått information om bristen på annat sätt. Onödigt långa formuleringar ska dock undvikas. Beskriv enligt principen objekt+brist, exempelvis "Branddörr stänger ej" eller "Branddörr otät". Brist ska delas upp i flera brister om detta underlättar åtgärdshandlingen. Exempelvis så ska felaktigt beslag på utrymningsdörr och avsaknad av utrymningssskylt ovanför dörr anges som två separata brister eftersom det mer stor sannolikhet kommer att vara olika leverantörer som åtgärdar bristerna.
<i>Åtgärdsförslag</i>	Konkreta åtgärdsförslag så att SFV utan omarbetning kan skicka denna och ritning till leverantör för att få in pris på arbetet. Åtgärdsförslag kan innehålla olika alternativ. Exempelvis "Utrymmet får ej användas som förråd. Töm och lås." eller "Dörr rätas upp och tätas. Tak förses med 13 mm gipsskiva så att utrymmet kan nyttjas". Förslaget ska vara kalkylerbart.
<i>Prioritering</i>	En av följande prioriteringsnivå anges; ALLVARLIGT, SKÄLIG, REKOMMENDERAD eller UTREDS. Se avsnitt 0 för bedömningsstöd.

	För brister som gäller personssäkerheten ska dessa ALLVARLIGT användas även om lämpliga åtgärder kräver mer utredning.										
<i>Kostnadsansvar</i>	Den som ansvarar och ska ta kostnaden för att bristen åtgärdas. Ange exempelvis "SFV" eller "hyresgäst". Bestäms av SFV på granskningsmöte men brandkonsult kan underlätta genom att göra en första bedömning.										
<i>Utförare</i>	Person eller leverantör som kontaktas för att åtgärda bristen. Exempelvis Anläggningsfirma brandlarm/sprinkler, brandkonsult, brandredskapsföretag, brandskyddsansvarig, brandtättningsfirma, bygg, drifttekniker, förvaltare, dörr/glas leverantör Bestäms av SFV på granskningsmöte men brandkonsult kan underlätta genom att göra en första bedömning.										
<i>Tillstånd</i>	Om bygglov/byggnämnan krävs eller tillstånd från Riksantikvarieämbetet/Länsstyrelsen krävs på grund av statligt byggnadsminne eller liknande. Detta gör att arbetet kan ta längre tid och att ytterligare kostnader kan tillkomma SFV ansvarar men brandkonsult kan underlätta genom att göra en första bedömning.										
<i>Kostnad</i>	Uppskattad kostnad från leverantör för åtgärdandet av bristen eller utredningskostnaden för utredningspunkter. Kostnader för eventuella tillstånd ska ingå. Syftet med att ange detta är att SFV ska kunna budgetera och prioritera åtgärdshantering. Uppskattas bäst gemensamt med SFV på granskningsmöte men brandkonsult kan underlätta genom att göra en första bedömning.										
<i>Kategori</i>	För att underlätta åtgärdshantering, framför allt om många brister finns. Någon av följande kategorier ska användas:										
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Kategori</th> <th>Kommentar</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Brandceller</td> <td>Brandtätningar, bristande avskiljningar, brandvägg/brandmurar</td> </tr> <tr> <td>Brandlarm</td> <td>Utrymningslarm med talat meddelande ingår</td> </tr> <tr> <td>Brandfarlig vara</td> <td>Brister som hör till hantering av brandfarlig, explosiv vara, eller tryckkärl</td> </tr> <tr> <td>Brandventilation</td> <td>luckor, fläktar och fönster för brandgasventilation</td> </tr> </tbody> </table>	Kategori	Kommentar	Brandceller	Brandtätningar, bristande avskiljningar, brandvägg/brandmurar	Brandlarm	Utrymningslarm med talat meddelande ingår	Brandfarlig vara	Brister som hör till hantering av brandfarlig, explosiv vara, eller tryckkärl	Brandventilation	luckor, fläktar och fönster för brandgasventilation
Kategori	Kommentar										
Brandceller	Brandtätningar, bristande avskiljningar, brandvägg/brandmurar										
Brandlarm	Utrymningslarm med talat meddelande ingår										
Brandfarlig vara	Brister som hör till hantering av brandfarlig, explosiv vara, eller tryckkärl										
Brandventilation	luckor, fläktar och fönster för brandgasventilation										

Brandrisker	Alla risker för uppkomst av brand läggs här förutom brister i el-installationer
Bärverk	Brister i bärförmåga vid brand
Dörrar	Alla brister på dörrar oavsett om det rör brandskydd eller utrymning
El-installation	Brister i el-installationer som kan ge ökad risk för uppkomst av brand
Fönster	Brister brandklassade fönster
Släcksystem	Vattensprinkler, vattendimma, gasläcksystem
Ritningar	Brister på utrymningsplaner, brandritningar mm
Skyltar och nödbelysning	Utrymningsskyltar och nödbelysning
Släckutrustning	Handbrandsläckare, inomhusbrandposter, stigarledningar inkl. skyltning av dessa
Räddningsinsats	Brister som främst påverkar möjligheten att genomföra räddningsinsats exempelvis bristfälliga angreppsvägar eller svårighet att brandgasventilera/få upp brandvatten.
SBA	Brister i organisation, utbildning och rutiner
Utrymning	Brister som påverkar utrymning exempelvis för få utrymningsvägar, långa gångavstånd, begränsningar i dörröppningsbredd.
Ventilation	Brister i ventilationsbrandskyddet, men även im- och rökkanaler
Ytskikt	Ytskikt på väggar, golv och tak
Åskskydd	Åskyddsanläggning och överspänningsskydd
<i>Deadline</i>	Ange månad, kvartal eller år alternativt etappindelning för hur bristerna ska hanteras. Bestäms av SFV på granskningsmöte.
<i>Status</i>	Ange status enligt följande: <ul style="list-style-type: none"> • "UPPSTART" om utrednings/upphandlingsarbete pågår för att kunna komma igång. • "BESTÄLLT" om arbetet är beställt, • "PÅGÅR" om leverantören har fått beställning,

- "BESIKTAS" om färdigänmäld åtgärd behöver verifieras
- "KLAR" om arbetet är helt slutfört

Tradition i utveckling. Vi har många kulturhistoriskt värdefulla byggnader och miljöer i vårt land. De är en del av vår gemensamma historia och framtid.

Statens fastighetsverk vill göra svenska folket stolt över statens egendomar, våra nationalbyggnader och fria marker; slott och kungsgårdar, teatrar, museer, ambassader och en sjundedel av Sveriges mark. Alla medborgare äger allt detta tillsammans och SFV: uppgift är att förvalta det på bästa sätt.

Vi ska också se till att bevara byggnadernas själ och karaktär, men samtidigt anpassa och efter dagens behov och användning – till nytta och glädje för både hyresgäst och allmänhet. Lika viktigt som att förmedla historien bakom dagens byggnader är att skapa ny byggnadshistoria för morgondagen. På uppdrag av Sveriges regering driver vi därför även nya byggprojekt som på olika sätt representerar landet.

SFV förvaltar också statens skog och mark. Det gör vi på ett långsiktigt hållbart sätt, så att biologisk mångfald bevaras och renbetesland kan brukas även i framtiden.

